

ХУМАРОВА

Ніна Іпполитівна — член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Державної установи «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»

ПРИРОДНІ ЛІКУВАЛЬНІ АКТИВИ В РОЗВИТКУ КУРОРТНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

**Стенограма доповіді на засіданні
Президії НАН України 29 травня 2026 року**

У доповіді наведено результати фундаментальних досліджень за новим науковим міждисциплінарним напрямом у сфері національної економіки — «курортна економіка», ядром якої є природні лікувальні активи. Цей напрям за координації Відділення економіки НАН України сформовано на базі Державної установи «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України». Розроблено концепцію формування інтегрованої моделі зелено-блакитного розвитку курортів та запропоновано організаційно-економічні механізми регулювання використання природних лікувальних ресурсів у контексті розвитку курортної економіки та реабілітації для повоєнного відновлення нашої країни.

Вельмишановний Анатолію Глібовичу!

Вельмишановні члени Президії! Шановні присутні!

Дякую за можливість представити результати наукових досліджень, виконаних у Державній установі «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України» і присвячених удосконаленню механізмів використання природних лікувальних ресурсів для розвитку курортної економіки та реабілітації в Україні.

Сучасний глобалізований світ характеризується високими темпами життя, екологічними ризиками та соціальною нестабільністю, що негативно впливає на здоров'я людей. У таких умовах значення реабілітації та оздоровлення постійно зростає поряд з необхідністю збереження якості природних ресурсів. За ініціативою Всесвітньої організації охорони здоров'я загальну реабілітацію було визнано однією з п'яти основних стратегій розвитку світової системи охорони здоров'я до 2030 року («Реабілітація 2030: заклик до дій»), адже 15 % населення планети (понад 1 млрд людей) мають обмеження життєдіяльності, а 2,4 млрд осіб живуть зі станами здоров'я, що потребують реабілітації [1].

В Україні розвиток курортної економіки, що забезпечує якісну реабілітацію на основі використання природних лікувальних ресурсів (ПЛР), набуває особливого значення. По-перше, через війну — країна переживає значні потрясіння в усіх сферах, що впливають на суспільне життя: соціально-демографічній, економічній, екологічній, технологічній; по-друге, стрімко зростає попит на реабілітаційно-оздоровчі послуги і для військових, і для інших верств населення, при цьому значний санаторно-курортний потенціал (майже 50 %) залишився на тимчасово окупованих територіях або зазнав великих соціо-економіко-екологічних збитків; по-третє, реалізація прагнення України бути в Євросоюзі потребує зеленої трансформації, а вітчизняна економіка — значних інвестицій, зокрема внутрішніх.

Саме тому одним із перспективних напрямів повоєнного відновлення вітчизняної економіки ми вважаємо формування ефективної, прибуткової, екологоорієнтованої курортної сфери, розвиток якої не лише задовольнятиме рекреаційно-оздоровчі потреби, а й забезпечуватиме соціальні, економічні та екологічні вигоди, адже в ній акумулюється значний потенціал для розвитку регіональної економіки, бізнесу та соціального підприємництва.

Нині реабілітація, як напрям, на який виділяються державні кошти, перебуває в полі зору не лише МОЗ України, а й багатьох інших інституцій як державного, так і приватного секторів, а також благодійних фондів та меценатів, зокрема й міжнародних. У 2025 р. Національна служба здоров'я України (НСЗУ) за програмою «Реабілітація» профінансувала послуг на 6,83 млрд грн, з яких 12,53 % отримали санаторно-курортні заклади. На 2026 р. заплановано витратити 7,4 млрд грн¹.

Отже, в обігу підприємств курортної сфери знаходяться значні кошти, що створює додатковий соціо-економіко-екологічний імпульс для її розвитку як високорентабельного сектору національної економіки.

Підтвердженням важливості використання ПЛР є сучасні тенденції на світовому ринку wellness-послуг, які засвідчують стійку динаміку його зростання. Так, за прогнозами Глобального інституту здоров'я², у 2030 р. цей ринок перевищить \$ 9,75 трлн, тоді як в Україні, за даними Державного агентства розвитку туризму України³, у 2025 р. внесок цих послуг становив близько 4,4 млрд грн.

З гордістю зазначаємо, що Україна має та застосовує в оздоровчих практиках майже повний спектр тих ПЛР, які є на європейському континенті. Значна частина цих унікальних ресурсів не поступається за якістю відомим аналогам, а деякі навіть їх перевершують. За даними ДНТ «Український НДІ реабілітації та курортології МОЗ України», це 581 джерело мінеральної води; 19 родовищ лікувальних грязей (пелоїдів); 5 родовищ бішофітів; 2 родовища озокеритів; 4 ділянки ропи озер і лиманів, а також сприятливі кліматичні умови, морське узбережжя та унікальні ландшафти. Оздоровчі й рекреаційні території України, за оцінками фахівців, становлять 9,1 млн га, тобто близько 15 % всієї території України. За підрахунками спеціалістів, вартість природно-ресурсного потенціалу України коливається від \$133 млрд до \$1,7 трлн [2], а в 2023 р. журнал *Forbes* оцінив вартість природно-ресурсних активів України в \$14,8 трлн, з яких на кам'яне вугілля припадає 62 %, на залізну руду — 14 %, на інші активи — до 5 %⁴.

Водночас, незважаючи на наявність такого національного багатства, функціонування курортної економіки на основі ПЛР стикається з низкою проблем [3—7]:

1. Міжвідомча неузгодженість та низький рівень координації діяльності між структурними підрозділами різних міністерств, часта реорганізація центральних органів виконавчої влади, що не сприяє системному розвитку галузі. Кабінет

² The Global Wellness Institute. <https://surl.li/wozkzg>

³ Звіт Державного агентства розвитку туризму України за 2025 рік. <https://surl.li/icvcdo>

⁴ There are \$15 trillion in minerals in Ukraine, most of which are in regions affected by Russian hostilities. *Forbes Ukraine*. April 26, 2023. <https://surl.li/gklhlb>

¹ Національна служба здоров'я України. <https://surl.li/lytlbl>

Міністрів України реалізує державну політику у сфері діяльності курортів; різні функції виконують Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство розвитку громад та територій України, Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Державне агентство розвитку туризму України, Державна служба геології та надр України, Державне агентство водних ресурсів України та ін.

2. Недооціненість значущості курортно-рекреаційної діяльності в структурі національної та регіональної економіки існувала протягом усіх років переходу до ринкової економіки і зараз проявляється у таких аспектах:

- відсутність науково обґрунтованої концепції ефективного розвитку курортів на основі використання ПЛР;
- відсутність цільових програм розвитку курортів, їх наявність є скоріше винятком (курорт Моршин), ніж системною практикою;
- обмеженість механізмів залучення інвестицій у розвиток санаторно-курортних закладів, зокрема на основі використання ПЛР;
- з 2018 р. в статистичній звітності України немає даних про стан санаторно-курортних закладів — зараз усі вони обліковуються як «заклади колективного розміщення», а отже, складно визначити результати їхньої діяльності, які проходять за різними кодами у Класифікаторі видів економічної діяльності.

3. Відсутність цілісної системи правовідносин власності щодо володіння ПЛР з чітким визначенням форм, об'єктів, суб'єктів власності, характеру відносин між ними, що не дає можливості встановлювати правила експлуатації ресурсу, отримувати дохід від експлуатації тощо. Це спричиняє опортуністичну поведінку в питаннях оренди, концесії, використання тощо.

4. Методику економічної оцінки природних лікувальних ресурсів так і не розроблено, хоча це було прописано ще в 2000 р. в Законі України «Про курорти». Врегульовано лише плату за користування надрами на етапі техніко-технологічного освоєння, розроблення та промислового видобування.

5. Недостатнім є моніторинг процесів використання природно-ресурсного потенціалу курортної сфери (заходи державного регулювання ґрунтуються на фрагментарних відомостях, вибіркових даних), що не дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення.

6. В країні немає єдиної інформаційної бази щодо потреб отримувачів та надавачів санаторно-курортних, реабілітаційних та багатьох інших послуг.

Загалом складнощі полягають у тому, що курортна економіка виконує багато функцій, поєднуючи національний, регіональний і місцевий рівні управління (рис. 1).

Наявні на сьогодні проблеми є системними, а отже, вирішувати їх ми пропонуємо також системно: передусім це мають бути істотні суспільні трансформації, що ґрунтуються на людиноцентричному підході та принципах сталого розвитку (інклюзивності, екосистемності, поліфункціональності, партисипативності) із чітким позиціонуванням ПЛР як матеріальних активів, якими розпоряджається держава.

Успішному розвитку курортної економіки на нових європейських принципах, зокрема на принципах «зеленої відбудови» (Green Recovery), «відбудуй краще, ніж було» (Build Back Better), та екологічних стандартах, інтегрованих у різні супутні сектори економіки, сприятиме запропонована нами концепція формування інтегрованої моделі зелено-блакитного розвитку курортів як довгострокової трансформації курортних територій, спрямованої на підвищення їхньої конкурентоспроможності за умови збереження екосистемних функцій природних ресурсів та забезпечення балансу економічних і соціальних інтересів цих територій [8].

Зазначимо, що в умовах війни малоефективними є фрагментарні моделі функціонування курортних територій, а стійкість забезпечується лише завдяки консолідації ресурсів та спільному управлінню розвитком території через інтеграційні механізми — мережеві альянси, публічно-приватні партнерства, організації з маркетингу та управління туристичними дестинаціями та спільні інвестиційні платформи.

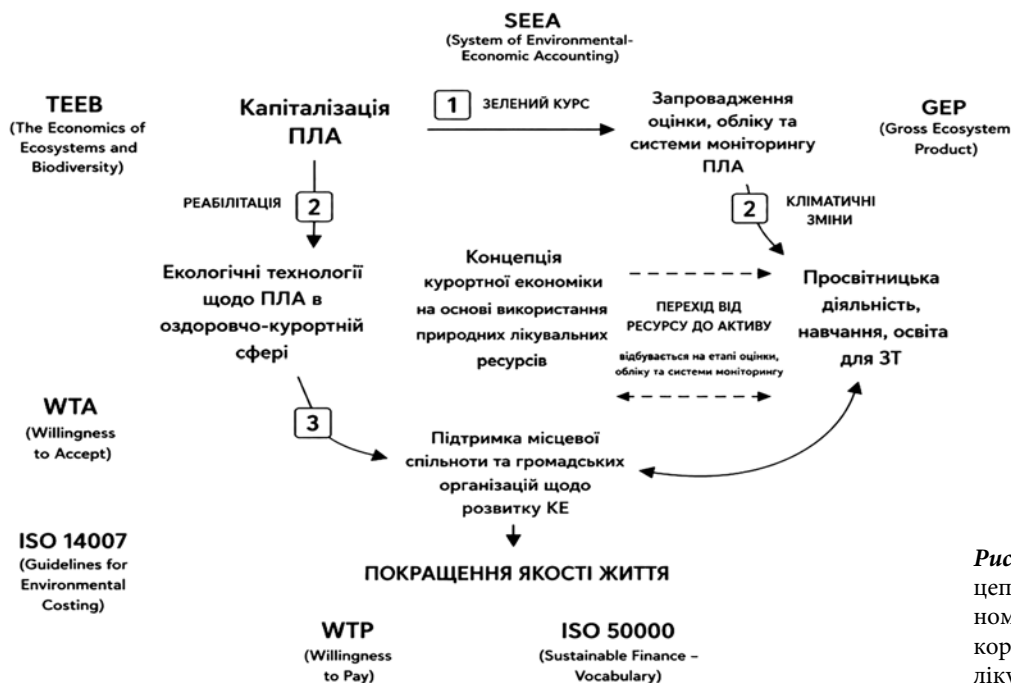

Рис. 1. Складові концепції курортної економіки на основі використання природних лікувальних ресурсів

Дослідження науковців вітчизняної школи економіки природокористування, зокрема співробітників нашого Інституту, та найкращі світові практики доводять, що ПЛР, які використовуються або можуть бути задіяні у господарській діяльності суб'єктами курортної сфери, є економічними активами, що генерують довгострокову суспільну цінність, створюють ланцюги доданої вартості та формують нові можливості, зокрема на світовому ринку оздоровчого туризму. В наших попередніх роботах обґрунтовано, що природні активи є активною частиною природного капіталу, яка залучена в економічну діяльність, впливає на вигоду внаслідок збільшення чистих грошових потоків, як від прямого їх використання, так і від надання екосистемних послуг. Суть у тому, що на певній території сумарний обсяг наявних природних ресурсів відрізняється від обсягу природних активів, у тому числі на величину пасивної частини природного капіталу, тобто частини ресурсів, які не приносять вигоду, а потребують витрат на підтримання їхнього якісного стану [9].

Відповідно до міжнародних стандартів SEEA (Система еколого-економічного обліку) ми

розробили інтегровану систему обліку природних лікувальних активів у фізичному та вартісному вираженні, яка наочно демонструє, як ПЛР у процесі економічної діяльності — від природного (фізичного) внеску до виробництва, споживання, накопичення, утилізації та повернення в довкілля — набувають статусу природних лікувальних активів (ПЛА). Цей підхід дозволяє поєднати економічні рахунки, екологічні потоки та балансові показники.

Для вдосконалення організаційної структури управління ПЛР ми запропонували схему розподілу повноважень між інституціями, а також систему показників, які мають відображатися в кадастрі природних лікувальних ресурсів, зокрема даних щодо використання та видобутку ПЛР. Реалізувати це допоможе запропонований механізм координації використання ПЛР, який передбачає створення в рамках діджиталізації відкритого геопорталу з публічними реєстрами сертифікованих джерел, дозволів, екологічних паспортів та медичних висновків, що гарантуватиме їхню прозорість для суспільства і бізнесу.

До того ж фінансування запропонованого механізму можна диверсифікувати через меха-

нізми НСЗУ, ліцензійні платежі, платні сертифікаційні послуги, спеціальні фонди профільного міністерства тощо, що не потребує додаткового бюджетного навантаження.

Такі зміни дозволять упорядкувати використання ПЛА та перейти до ринкових інструментів регулювання їх використання та залучення інвестицій.

Ґрунтуючись на концептуальних засадах теорії ринків, розроблено методичну модель капіталізації природних лікувальних активів, яка відображає взаємозв'язок між фінансовими, медико-біологічними та екологічними компонентами і формує основу для стратегічного управління розвитком галузі на основі використання природних активів, більш цінних порівняно з природними ресурсами [10, 11].

Тому вважаємо за необхідне визначати в сучасній нормативно-правовій базі природні активи як окремий клас активів із включенням його до загальної системи управління активами на різних рівнях, що допоможе у прийнятті науково обґрунтованих управлінських рішень щодо збереження природного капіталу і дозволить інтегрувати ПЛА в систему фінансового планування, зокрема у формі зобов'язань щодо їх експлуатації, утримання та відновлення, поряд із традиційними капітальними активами. Таке вдосконалення інституційного забезпечення допоможе збільшити можливості генерації стійких доходів і, відповідно, позитивно впливатиме на регіональний розвиток у повоєнний період та зміцнення курортного потенціалу у стратегічній перспективі.

Оскільки в економіці природокористування врахування часових та просторових аспектів є системоутворюючим, їх реалізація вимагає дотримання балансу між прибутками зараз та збереженням природних ресурсів для майбутніх поколінь. Вважаємо за необхідне мати перспективні для потенційного залучення рекреаційні території, адже їхня кількість обмежена, оскільки це зазвичай дуже затребувані землі. В цьому контексті ми розробили законопроект «Про фонд рекреаційних земель», оснований на нових, відмінних від використовуваних нині, підходах, а саме: переведення певних ка-

тегорій земель до категорії рекреаційних має здійснюватися на основі оцінки їхньої рекреаційної, екологічної, соціальної та економічної цінності з наданням їм відповідного статусу. Зараз, згідно з чинним законодавством, це роблять за фактом їх використання [12]. Цей законопроект створює передумови для формування резервів особливо цінних рекреаційно-оздоровчих земель.

Крім того, ми запропонували інституційне забезпечення управління резервами ПЛА на різних рівнях на основі процедур інвентаризації, обліку, оцінки, моніторингу, нормування, екологічного контролю з подальшою інтеграцією відповідних даних у цифрові реєстри ПЛА.

Доведено доцільність використання підходу «опціону» щодо майбутньої вартості ПЛА. Такий підхід ґрунтується на розрахунках відновлюваності ресурсів, довгострокових прогнозах їх економічного використання та очікуваних доходах від курортної діяльності. Встановлено, що визначення резервів ПЛА у поєднанні з опціонним механізмом дозволяє розглядати природні лікувальні активи не лише як ресурс поточного використання, а й як капіталізований актив із відкладеним фінансовим ефектом, здатним забезпечити зростання доходів курортних територій та підвищити їхню стратегічну вартість у довгостроковій перспективі.

Запропоноване нами методичне забезпечення щодо оцінювання та резервування ПЛА опрацьовано на прикладі Куяльницького лиману. Валовий екосистемний продукт обраховано в розмірі 544 млн грн, або \$13,6 млн, на рік [13]. Ці роботи ми виконували на запит Одеської обласної державної адміністрації.

За результатами досліджень ми запропонували Концепцію організаційно-економічного механізму управління ПЛА в курортній економіці. Головною її ідеєю є запровадження на рівні держави чітко встановлених обмежень та обтяжень щодо використання ПЛА і дотримання принципів рентної справедливості та екосистемності на етапі операціоналізації [14, 15].

Окремо варто звернути увагу на важливість проведених досліджень щодо впровадження раціонального використання природних акти-

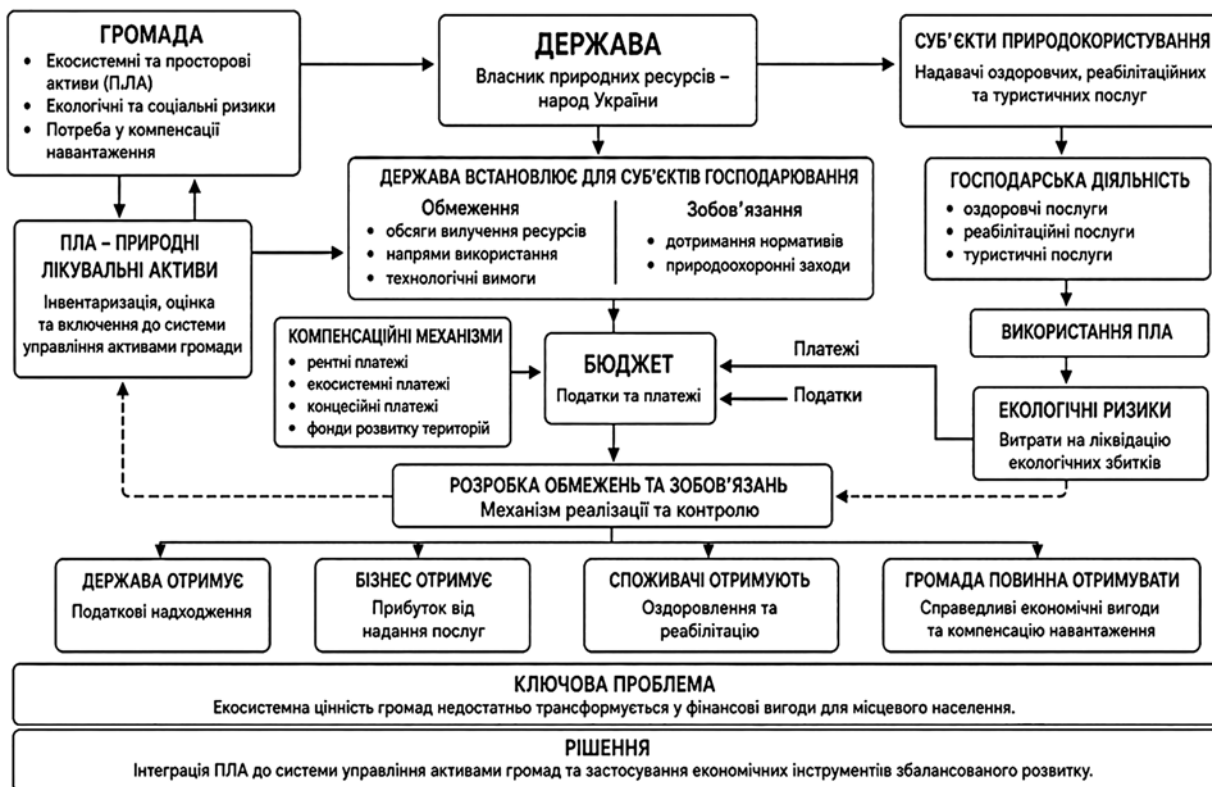

Рис. 2. Формалізація економічних відносин між державою, громадою та суб'єктами використання природних лікувальних активів

вів на рівні районів та громад, оскільки зараз економічні вигоди від розвитку курортної економіки та використання ПЛА концентруються переважно у суб'єктів господарювання, які надають оздоровчі, реабілітаційні та інші послуги. При цьому держава отримує податкові надходження, курортний бізнес — прибутки, споживачі — можливість оздоровлення та лікування (рис. 2).

Наразі громади, на землях яких або поблизу яких функціонують курортні комплекси, не мають достатніх економічних інструментів для реалізації власних інтересів і не отримують компенсації за навантаження на місцеві природні системи, інфраструктуру й соціальне середовище. Саме тому ми запропонували Концепцію управління природними активами, згідно з якою активи, що формують додану вартість курортної території та забезпечують її привабливість, повинні бути інвентаризовані,

просторово ідентифіковані, оцінені та включені до системи управління активами громад. Це потрібно для того, щоб просторова та екосистемна цінність громад, яка зараз не отримує справедливої економічної оцінки, трансформувалася у відповідні фінансові вигоди для місцевого населення.

Отже, пропонується впровадження низки рекомендацій, методологічних підходів та організаційно-економічних механізмів, реалізація яких сприятиме розв'язанню проблем розвитку курортної економіки на основі раціонального використання ПЛА.

Серед основних наукових результатів слід відзначити розробки, що стосуються інституціонального забезпечення, зокрема:

- обґрунтування впровадження в нормативно-правовому полі поняття «природний актив» з інституціонально закріпленими процедурами інвентаризації, обліку, оцінки, моніто-

рингу, нормування, екологічного контролю та інтеграції даних у цифрові реєстри природних активів для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо експлуатації, утримання та відновлення природних активів поряд із традиційними капітальними активами;

- розроблення та прийняття Концепції національної програми управління природними активами, їх раціонального використання на рівні регіонів та територіальних громад;

- внесення змін до Закону України «Про курорти» з метою врегулювання таких питань, як посилення ролі курортної економіки як самостійної підсистеми національного господарства; впорядкування повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері розвитку курортів, зокрема щодо забезпечення координації державного управління, моніторингу стану ресурсів і залучення інвестицій у використання та видобуток ПЛА, а також у розвиток соціального капіталу; створення Фонду рекреаційно-оздоровчих земель та їх резервування для розвитку курортної економіки.

Для здійснення запропонованих інституційних змін було розроблено такі інструменти:

- ринкові та регуляторні механізми стимулювання інвестицій у природні активи, що використовуються в курортній економіці, на міжнародному та внутрішньому рівнях;

- економіко-фінансові механізми поведінки з резервами ПЛА для збереження балансу між лікувальним навантаженням та природною відновлюваністю ресурсів;

- методичне забезпечення обліку та оцінювання ПЛА для розроблення стратегічно орієнтованої політики розвитку територіальних громад та прозорого механізму наповнення бюджетів усіх рівнів з урахуванням екосистемної цінності ПЛА, а не лише вигод від їх видобутку;

- методичні підходи щодо формування системи моніторингу ПЛА як превентивного інструменту в системі управління ними для постійного збору, аналізу та оцінки даних про стан та розвиток курортної економіки.

Отже, в дослідженні поєднано теоретичний аналіз з прикладними міждисциплінарними розробками, які доводять, що курортна економіка формує мультидисциплінарну синергію між економічними, соціальними, екологічними та медико-біологічними складовими суспільного розвитку. При цьому капіталізація природних лікувальних активів у поєднанні з інклюзивною парадигмою розвитку, інституційними реформами та впровадженням інноваційних механізмів управління створює основу для довгострокового економічного зростання, підвищення національної конкурентоспроможності, інвестування у соціальний капітал та формування нової якості життя населення. Це забезпечує практичну значущість роботи та її відповідність актуальним запитам державної політики.

Дякую за увагу!

За матеріалами засідання
підготувала О.О. Мележик

REFERENCES

[СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ]

1. Gimigliano F., Negrini S. The World Health Organization «Rehabilitation 2030: A Call for Action». *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*. 2017. **53**(2): 155—168. <https://doi.org/10.23736/S1973-9087.17.04746-3>
2. Khvesyk M.A. (ed) *Pryrodno-resursnyi potentsial Ukrainy: zabezpechennia dobrobutu ta ekolohichnoi bezpeky naselenia*. Kyiv, 2021 [in Ukrainian].
[Природно-ресурсний потенціал України: забезпечення добробуту та екологічної безпеки населення. За заг. ред. М.А. Хвесика. Київ, 2021.]
3. Danylyshyn B., Bodyuk A., Hromozdova L., Makhortov Y., Leontovych S., Derbenova Y., Rvach A. Assessment of Mineral Resource Value as an Aspect of the Parametric Dimension of Public Management for Industrial Development in Ukraine. *Visnyk of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geology*. 2024. **105**(2): 76—82. <https://doi.org/10.17721/1728-2713.105.10>
[Данилишин Б., Бодюк А., Громоздова Л., Махортів Ю., Леонтович С., Дербеньова Я., Рвач А. Оцінка вартості мінеральних ресурсів як аспект параметричного виміру публічного управління індустріальною відбудовою]

- вою України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Геологія*. 2024. Т. 105, № 2. С. 76—82.]
4. Khumarova N.I., Kostetska K.O. Substantiation of Resource Support for the Sanatorium and Resort Sector Rehabilitation. *Economic Innovations*. 2025. 27(1): 132—141. [https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.1\(94\).132-141](https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.1(94).132-141)
 5. Petrushenko M.M., Shevchenko G.M. *Dyzain mekhanizmv vykorystannia pryrodnykh aktiviv*. Odesa: Astroprint, 2021. <https://doi.org/10.31520/978-966-927-807-1>
[Петрушенко М.М., Шевченко Г.М. *Дизайн механізмів використання природних активів*. Одеса: Астропринт, 2021.]
 6. Shevchenko G.M. *Pryrodni aktyvy rekreatsiino-turystychnoi sfery*. Odesa: Astroprint, 2021. <https://doi.org/10.31520/978-966-927-813-5>
[Шевченко Г.М. *Природні активи рекреаційно-туристичної сфери*. Одеса: Астропринт, 2021.]
 7. Khumarova N.I., Vorobiova O.A. Analysis of the State of Methodological Support for the Evaluation of Resources in Nature Reserved Areas. *Economic Innovations*. 2025. 27(2): 159—171. [https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.2\(95\).159-171](https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.2(95).159-171)
 8. Cherchyk L.M., Khumarova N.I. Conceptual Aspects of Forming a Cluster Model of Resorts Green-Blue Development. *Economic Innovations*. 2026. 28(1): 121—129. [https://doi.org/10.31520/ei.2026.28.1\(98\).121-129](https://doi.org/10.31520/ei.2026.28.1(98).121-129)
 9. Shevchenko H., Petrushenko M., Burkynskyi B., Khumarova N., Kodzhebash A. Input-Output Analysis of Recreational Assets within the Inclusive Sustainable Development in Ukraine. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2021. 8(3): 90—109. [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.3\(5\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.3(5))
 10. Kostetska K., Khumarova N., Petrenko N., Banar O., Kustrich L. Natural Healing Assets Management in the Resort Economy. In: *Advances in Sustainable Development and Environmental Management*. Hershey: IGI Global, 2025. Chap. 11.
 11. Khumarova N.I., Kostetska K.O., Holikova O.S. Natural Healing Assets Evaluation Scientific Approaches. *Economic Innovations*. 2023. 25(3): 282—294. [https://doi.org/10.31520/ei.2023.25.3\(88\).282-294](https://doi.org/10.31520/ei.2023.25.3(88).282-294)
 12. Cherchyk L.M., Khumarova N.I. *Inklyuzyvnyi rozvytok rekreatsiinoho pryrodokorystuvannia*. Odesa, 2022. <https://doi.org/10.31520/978-966-02-6274-4>
[Черчик Л.М., Хумарова Н.І. *Інклюзивний розвиток рекреаційного природокористування*. Одеса, 2022.]
 13. Korenyuk L., Kovshun N., Kostetska K., Konarivska O., Metil T., Bekirov E. Ecosystem Service Valuation of Natural Healing Assets: A Sustainability-Corrected Gross Ecosystem Product (GEP) Capitalization Model. *Rocznik Ochrona Środowiska*. 2026. 28: 270—298. <https://doi.org/10.54740/ros.2026.020>
 14. Khumarova N., Nekrasenko L. Conceptual Provisions for Assessment of Ecosystem Assets. *Economics: Time Realities*. 2025. 82(6): 5—14. <https://doi.org/10.15276/etr.06.2025.1>
 15. Cherchyk L.M., Khumarova N.I. *Upravlinnia zelenoiu infrastrukturoiu urboekosystem: teoriia, metodolohiia, praktyka ta perspektyvy rozvytku*. Odesa, 2024. <https://doi.org/10.31520/978-617-14-0276-8>
[Черчик Л.М., Хумарова Н.І. *Управління зеленою інфраструктурою урбоєкосистем: теорія, методологія, практика та перспективи розвитку*. Одеса, 2024.]

Nina I. Khumarova

State Organization “Institute of Market and Economic & Ecological Researches of the National Academy of Sciences of Ukraine”, Odesa, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5255-8004>

NATURAL HEALING ASSETS IN THE DEVELOPMENT OF THE RESORT ECONOMY OF UKRAINE

Transcript of scientific report at the meeting of the Presidium of NAS of Ukraine, May 29, 2026

The report presents the results of fundamental research in a new scientific interdisciplinary area within the field of the national economy — resort economy, the core of which is natural healing assets. This area, under the coordination of the Department of Economics of the NAS of Ukraine, was formed at the State Organization “Institute of Market and Economic & Ecological Researches of the NAS of Ukraine”. The concept of forming an integrated model of green-blue development of resorts is developed and organizational and economic mechanisms for regulating the use of natural healing resources in the context of the development of the resort economy and rehabilitation for the post-war recovery of our country are proposed.

Cite this article: Khumarova N.I. Natural healing assets in the development of the resort economy of Ukraine (transcript of scientific report at the meeting of the Presidium of NAS of Ukraine, May 29, 2026). *Visn. Nac. Akad. Nauk Ukr.* 2026. (7): 75—82. <https://doi.org/10.15407/visn2026.07.075>